

MOUNTAIN WILDERNESS DE CATALUNYA

ALPINISTES DE TOT EL MÓN EN DEFENSA DE L'ALTA MUNTANYA

Núm. 16
Tardor 2003

SUMARI

- El nou parc natural de l'Alt Pirineu.
- L'aprofitament elèctric a la Vall Fosca
- 1a acció a la Vall Fosca, juliol del 2003
- L'allau de les Fonts (Arinsal, Andorra)
del 8 de febrer de 1996
- Afganistan: Alpinisme "preventiu"
- Expedició femenina catalana a l'Everest
- FEEC. Trobada al Parc N. d'Aigüestortes
- Cartes i comentaris
- Breus
- Els nostres estanys
- Foto denúncia

EL NOU PARC NATURAL DE L'ALT PIRINEU
MOTIU DE SATISFACCIÓ DE DUBTES...

EL NOU PARC NATURAL DE L'ALT PIRINEU. MOTIU DE SATISFACCIÓ I DE DUBTES...

Amb data 1 d'Agost es donava llum verda a la creació de l'anomenat Parc Natural de l'Alt Pirineu. El nou Parc de gairebé 70.000 ha. repartit entre el Pallars Sobirà i l'Alt Urgell passa a ser el de més extensió de Catalunya. A grans trets forma un arc des del massís de Beret (de moment n'han exclòs la vall d'Àrreu) passant per les capçaleres de les nogueres Pallaresa, Cardós i Vallferrera, i allargant-se pel sudest fins a l'Alt Urgell amb tota la vall de Santa Magdalena i la muntanya de l'Orri.

La declaració del nou Parc d'entrada és una notícia positiva, ja que suposa desenvolupar els EINs (espais inclosos en el Pla d'Espais D'Interès Natural) respectius dotant-los d'una figura jurídica que permet una protecció major. També creiem positiu la creació d'aquest Parc en el sentit d'entendre'l com a fruit d'una demanda social per preservar aquestes zones. En un context de proliferació de projectes de desenvolupament insostenible, trencadors d'equilibris i que aposten nivells industrials de ciment, no podem deixar de celebrar la creació d'aquest Parc, interpretant-lo com l'aposta per un altre tipus de model de futur per a la zona. Segurament de no haver-se produït totes les movilitzacions per la vall d'Àrreu i altres valls pirinenques, no s'hauria aconseguit un Parc de tals dimensions. Tanmateix l'abans esmentada vall constitueix el pecat original d'aquest Parc. La vall -inclosa en els EINs que han servit de base al Parc- ha estat exclosa conscientment d'aquest. S'ha continuat així el lamentable procés de claudicació pública davant un promotor privat que reiteradament ha demostrat la seva total manca de sensibilitat cap al medi, reiteradament denunciat i multat que ha estat el causant de diverses destrosses. S'ha donat un pas més en la desprotecció d'un espai de gran valor, el qual seguim reivindicant i en cap cas legitimem el seu sacrifici a canvi d'un parc tan gran.

Pel que fa a la resta, la delimitació i extensió és positiva en vistes a que un Parc Natural per si mateix ja suposa una restricció -almenys teòricament- a certs projectes tipus pistes d'esquí, urbanitzacions, explotació hidroelèctrica o circulació motoritzada. Temps enrere només hauríem tingut paraules de felicitació i enhorabona, que malgrat ara també tenim, hem de compartir amb alguns temors. Entre ells, els inquietants projectes d'ampliació de les pistes d'esquí andorranes de Pal. Una possibilitat que hem d'entendre del tot incompatible i per tant impossible de realitzar atenent la delimitació del nou i flamant Parc Natural.

Al nostre país -per sort- ja es compta amb alguns anys de bagatge en la declaració i gestió d'espais protegits, i això permet veure els aventatges que s'han aconseguit però també una certa deriva, accentuada els darrers anys, en quan a efectes no del tot desitjats en aspectes de protecció i de pràctica de l'activitat excursionista.

Com a referent paradigmàtic tenim els darrers esdeveniments al veí Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, on la nova normativa entra a sac a regular i limitar la nostra pràctica. Potser seria bo remarcar que en data d'avui, en tots els terrenys que passaran a ser Parc s'hi practica l'excursionisme en totes les seves diferents modalitats. Una pràctica que si exceptuem la problemàtica molt concreta i específica de la ruta d'accés a la Pica d'Estats en cap cas aquest ha suposat una alteració ni una degradació mínimament considerable d'aquests espais. És una evidència però potser cal remarcar-la quan hi ha qui creu que avui dia les mesures per protegir espais no passen per retallar els centenars de milers de turistes que previament s'han atret en campanyes publicitàries, sinó dificultar l'activitat tradicional d'uns milers d'excursionistes que hi accedeixen dilatats en el temps i l'espai.

Si exceptuem la concorreguda Vallferrera, la resta de territori que passarà a formar part del Parc, era fins ara i en termes generals més aviat poc conegut, i gaudia d'un nivell de conservació molt acceptable. Explicable en part per tractar-se de territoris només freqüentats per l'escassa població local i excursionistes. La dificultat d'accés i la desconexió són els factors que han permès el seu gran estat de conservació

La confirmada voluntat d'aconseguir un gran nombre de visitants per "difondre els valors naturals" suposa una primera contradicció en els efectes que pot portar la creació d'aquesta figura de protecció. Una figura de protecció, que si ens atenem al que passa en alguns indrets, corre el perill de derivar cap a una mena de marca comercial, on els seus gestors -ara convertits en directius d'empresa- busquen noves fórmules de promoció, màrqueting i augment de visitants i on per tant la prioritat en la gestió no se sap ben bé a que respón; si a la protecció -raó principal i inicial de creació de l'espai protegit- o bé altres interessos.

El paper d'aparador i fins i tot propaganda que juguen la majoria de Parcs, així com la necessitat d'un constant augment de visitants per justificar-se, fa que algunes zones puguin fins i tot perdre-hi, respecte al nivell de conservació que gaudien previament. Tot dependrà (ai!) de quin tipus de gestors s'encarregaran del Parc i amb quina orientació el fan anar. En tot cas caldrà donar un temps, i tant de bó els nostres temors estiguin del tot infundats, i la pràctica excursionista respectuosa -com sempre ha estat- segueixi lligada a aquestes muntanyes sense interferències.

Presentades al.legacions al projecte de Decret de declaració del Parc Natural de l'Alt Pirineu

Des de MW-Cat vem presentar al.legacions al nou projecte de Parc Natural. Les al.legacions van encaminades a aconseguir que s'expliciti la impossibilitat de realitzar dins el Parc activitats agressives com ara l'heliesquí o la circulació amb motos de neu. També es reclama la prohibició de realitzar certes obres com ara el represament dels estanys. Finalment es demana la inclusió de la Vall d'Àrreu al Parc.

El parc hauria de preservar la riquesa cultural, faunística, hídrica, geomorfològica i paisatgística apostant per models de desenvolupament a petita escala i sostenibles

L'APROFITAMENT ELÈCTRIC A LA VALL FOSCA

L'energia elèctrica que ha tingut un paper important en el desenvolupament de la indústria a Catalunya, s'utilitzava principalment per alimentar la indústria tèxtil. A Barcelona a finals del segle XIX va ser construïda per la Sociedad Española de Electricidad la primera central que a partir del carbó produïa electricitat, estava situada a l'illa industrial entre els carrers Palaudarias, Vila Vilá i l'avinguda del Paral·lel.

Al llarg de més d'un segle (des de 1883 a 1987), va estar en funcionament. Eren "les tres xemeneies", precursors de les que encara es conserven i que son un símbol de la industrialització de Barcelona.

A la capçalera de la Vall Fosca, hi ha uns vint-i-vuit estanys, en una superfície de 29 km quadrats que representen una reserva de més de 50 milions de metres cúbics d'aigua i formen el sistema o circ de Capdella.

L'Emili Riu, nascut a Sort a principis del segle passat, que va ser diputat i després senador, va veure les possibilitats energètiques d'aquesta aigua i preveient les necessitats futures d'electricitat de Barcelona i la seva zona d'influència, va buscar suport econòmic per realitzar aquesta obra, no trobant-lo al país, el va buscar a l'estranger, trobant en Mr. Pearson, enginyer i financer americà els diners que buscava.

Mr. Pearson va veure a Barcelona unes grans possibilitats de negoci fundant "La Canadencia" empresa que va fer l'obra (des del 1913 al 1919) de comunicar els llacs per túnels subterranis i construir la primera central hidràulica de la Vall (també va crear Tramvies de Barcelona i el Parc del Tibidabo).

Es van començar les obres fent la carretera des de la Poble de Segur el 1913, a pic i pala. El transport de materials des de Tàrraga fins a la Vall Fosca es feia amb el "tren renard", que era un vehicle de vapor que circulava per la carretera, tenia una potència de 200 CV i era com un tractor enorme, amb rodes de ferro. A la part del davant hi anava la caldera, rodona i allargassada, amb la xemeneia al mig, seguia el cos de la màquina, sostingut per dues rodes enormes, on anava el dipòsit de carbó i els homes que la menaven i arrossegava una llarga plataforma damunt quatre parells de rodes de ferro més petites que les de la màquina.

Grup generador de la central de Cabdella

Per traslladar els materials necessaris per aquesta obra, es va construir un funicular que des del campament general instal·lat al pla, (on ara hi ha la central de Capdella), salvava els 800 metres de desnivell fins al cap de la serra (on hi ha la cambra d'aigües), des d'allí es va instal·lar una via que arribava a l'estany Gento, amb un pendent del 5% i per la que circulaven unes vagonetes estirades per un cavall, portant els materials fins al peu de l'estany. D'allí sortia un cable aeri que arribava al cap del Tort, havent-se de transbordar el material a unes vagonetes que el duïen a destí, accionades a força de braços. Un altre cable enllaçava el Tort amb el sector de Fossé. La tecnologia del transport aeri era en aquell temps molt incipient, una plataforma subjecta a dues politges i penjada dels cables es desplaçava, transportant una càrrega limitada. El material pesant, moltes vegades calia transportar-lo a lloms d'home!. A l'hivern, també es van instal·lar sobre la superfície gelada de l'estany Gento unes vies per fer-hi circular unes vagonetes i escurçar l'itinerari.

Els hiverns del 1912 i 1913 es treballà sense interrupció a tota la zona dels llacs, podem imaginar en quines condicions, tenint en compte que generalment la zona quedava coberta per una capa de neu entre els vuitanta i els cent centímetres. S'aprofitaven aquests mesos per fer els treballs de perforació i acabament de túnels i galeries subterranies, així com per instal·lar els mecanismes pel control de les aigües embassades.

Aquestes obres van crear una "ciutat obrera" on van arribar a treballar 4000 persones, vingudes de diferents punts de la península, amb escola, cinema, hospital, biblioteca, etc. o sia tots els serveis que avui considerem necessaris i que per descomptat eren desconeguts en una vall pirinenca.

A principis del segle XX, quan va començar a funcionar la CH de Capdella, l'energia elèctrica produïda representava el 80% de la producció de tot Catalunya.

Cap a l'any 1980, seixanta anys després de començar les obres a la Vall de Capdella, FECSA va projectar una obra de dimensions grandioses, que combinava les possibilitats de producció, amb l'aplicació de la tecnologia més avançada, mitjançant la construcció de la central hidràulica reversible de l'estany-Gento-Sallente.

D'aquesta forma, es pretenia aprofitar al màxim els cabals d'aigua disponibles, i la regulació de tot el sistema productiu de l'empresa per un sistema de circuit tancat que permetia recuperar en una acció de bombeig, l'aigua prèviament turbinada servint-se de l'excident d'energia produït a les centrals nuclears, és a dir, l'aigua és pujava en "hores de baixa demanda" i es feia "baixar en hores punta"

El projecte de la construcció de la central de l'estany-Gento-Sallente era únic a Catalunya ja que el propi grup generador, en una acció de rotació inversa de la turbina, funcionant com una bomba, retornaria l'aigua de l'embassament inferior al llac superior, actuant els alternadors en sentit invers com a motors d'accionament.

Per poder traslladar la maquinària des dels centres de fabricació fins a la central, va ser necessari el transport per mitjà de trens que arribaven a la Poble de Segur i des d'allà amb camions es portava a la central. Degut a les dimensions de la maquinària, es van haver de remodelar quatre ponts. Per facilitar el transport del personal i els materials i degut a les condicions climatològiques es va construir el telefèric de l'estany Gento que realitza un servei mixt (viatgers i mercaderies) i és un dels de més gran capacitat de transport d'Europa ja que pot transportar fins a 25.000 kg de càrrega i durant les obres de la central va arribar a pujar un camió formigonera amb tota la càrrega.

La part més difícil de l'obra va ser l'excavació de la galeria subterrània on s'havien d'instal·lar els equips generadors, que es va acabar el 1982. Les galeries per a les dues canonades per les que baixa l'aigua, es van construir utilitzant una fresadora gegant mòbil que va perforar-les. La fresadora, única en el món i procedent d'Alemanya permetia perforar roques de gran diàmetre (de 4,20 m en aquest cas) amb un gran pendent (del 104% en aquest cas). Acabades les galeries, es van col·locar els tubs, transportant-los amb el telefèric a l'estany Gento des d'on es situaven dins de la galeria. L'espai que quedava entre els tubs i les galeries va ser reomplert amb formigó. El 29 d'agost es va omplir l'embassament. Les obres es van finalitzar el 1986. El control, regulació i funcionament de la central es fa a través d'un programa informàtic des de Barcelona.

A partir del 1991, la companyia propietària va decidir obrir al públic aquest telefèric durant els mesos d'estiu facilitant als visitants l'accés a l'estany-Gento.

Ramon Izquierdo

Bibliografia:
Els escriptors i la Vall Fosca. Antologia literària a cura de Pep Coll. IX trobada d'escriptors al Pirineu.
Aiguaneix. Relats de la Vall Fosca. Proa.
El segle de la llum. Pep Coll. Empúries.
Contracorrent. Jordi Font-Agustí. Proa

Foto Ramon Izquierdo

1a ACCIÓ A LA VALL FOSCA...

Crònica de l'acció

Per Mountain Wilderness de Catalunya, preparar i coordinar les feines prèvies a una actuació per recuperar un espai paisatgístic en una zona en la que mai hem actuat, és partir pràcticament de zero. Vol dir donar-se a conèixer. Fer saber qui som i que fem des de Mountain Wilderness de Catalunya. Cal mantenir entrevistes amb tots els estaments i amb tothom que tingui competències en aquell territori.

El compromís de l'associació en presentar l'any 2003 el "Concurs de Projectes de Recuperació Paisatgística" era fer realitat l'estudi guanyador, i la Vall Fosca, tan esplèndida i alhora tan castigada per la mà de l'home, té en el seu paisatge contradiccions tan greus que difícilment podríem trobar comparacions en un altre indret del Pirineu.

L'organització va trobar el primer escull en assabentar-se que enguany el telefèric que puja de Sallente a estany Gento havia de passar la revisió reglamentària prevista per cada quatre anys. En poder-nos assabentar a temps d'aquest problema vàrem tenir l'opció de desplaçar les eines amb molta anterioritat fins a Sallente, i tot aprofitant un viatge de proves pujar-les fins a l'estany Gento.

A nivell Municipal les tasques també van ser laborioses. Els primers contactes els vàrem tenir amb el Sr. Josep Soldevila, llavors Alcalde de La Torre de Cabdella. Però entre conversa i conversa hi van haver les eleccions municipals i els votants de la vall van decidir un canvi en l'equip Municipal. Calia, doncs, iniciar de nou les converses amb en nou Alcalde, el Sr. Josep Maria Dalmau. Per sort, l'ànim i l'esperit de col·laboració envers el nostre projecte va seguir al mateix nivell amb ambdues persones i els seus respectius equips.

La implicació dels responsables del Parc Nacional d'Aiguestortes i Estany de Sant Maurici va resultar molt positiva, doncs d'entrada ja els hi va resultar molt atractiva la proposta, però a més, el dia de l'acció ens van proporcionar quatre persones equipades amb motoserres. Van estar al capdavant dels dos equips que es van encarregar de tallar els pals de fusta d'antigues instal·lacions elèctriques.

Referent a la difusió i la publicitat, el Departament de Política Territorial i Obres Públiques, a través de la Sra. Montserrat Candini directora del Programa de Política General de Muntanya, ens van subvencionar la impressió dels tríptics. Cal afegir, però, que l'empenta més important per engegar aquesta acció va venir per part de la Fundació Territori i Paisatge. Sense aquest suport econòmic les portes a tocar hagueren sigut moltes més.

Els organitzadors ens vam plantejar la possibilitat de retardar l'acció tot donant temps que el telefèric fos revisat. Calia, però una ràpida decisió, doncs s'havien d'imprimir els tríptics i fer-ne la difusió. Es va convocar una reunió extraordinària de la junta amb un únic punt en l'ordre del dia per decidir la data definitiva de la realització. Després d'analitzar la situació es va creure pertinent mantenir les dates del 5 i 6 de juliol.

Foto Emili Tomàs

Es va fer servir de camp base "La Foneria", casa de colònies situada a La Torre de Capdella, amb capacitat suficient i disponible per aquell cap de setmana, va complir amb escriure les necessitats, tant de l'estructura organitzativa com la de socis, amics i acompanyants.

Dissabte 5

A partir de mig mati van començar a arribar els socis i amics a l'ampli prat que acull la casa de La Foneria. Les previsions per el cap de setmana, (segons els homes dels temps), no eren massa afalagadores, per no dir pessimistes.

A primera hora de la tarda es va realitzar una reunió de Junta Directiva, ja que hi havia una sèrie de temes que varen quedar per solucionar en l'última reunió. Després es van organitzar els equips. Cal tenir en compte que el no funcionar el telefèric de l'estany Gento, limitava d'entrada la participació de molts voluntaris que, tot i ser assidus a les accions, per motius d'edat o altres limitacions de tipus físic els hi resultava impossible el poder accedir a les zones de treball.

Dos equips, juntament amb el personal del parc, s'encarregarien de tallar els pals i desmuntar els suports i els aïllants. Els altres dos equips, pujarien fins els estanys de Mar i Frescau per poder enderrocar els dos barracots situats en aquell indret.

Foto Emili Tomàs

Diumenge 6

A dos quart de vuit érem al pàrquing de la presa de Sallente. Els empleats del Parc ja ens hi esperaven. Tot seguit iniciem la pujada. Un cop superat el tram més empinat, el camí de la via que va de l'estany Gento a la càmera d'aigües, la gent del parc inicia les tasques reforçant i posant en peu un rètol indicatiu del camí.

En arribar al lloc on ens han guardat les eines, la porta està tancada i no tenen les claus. Es fan gestions i s'aconsegueix que des de Sallente enviïn un telefèric, (per cert, sense la cabina), amb les claus. Poc després de sortir de Sallente l'ingeni es va parar. Sembla ser que s'ha quedat sense electricitat..... Resulta un xic esperpèntic o àdhuc còmic que estan situats entre dues centrals de producció elèctrica, el telefèric, així com totes les instal·lacions, bar, restaurant, etc, es poguessin quedar sense energia.

Els dos equips responsables de la tallada dels pals podien, però, iniciar ja les tasques, doncs les primeres perxes es troben poc més amunt de l'estany Gento i a més porten les eines adequades.

Mentre els equips dels barracots d'estany de Mar i Frescau esperaven la solució, segueixen arribant socis i amics que havien fet la pujada més tranquil·lament, comentant les excel·lències del paisatge i gaudint del magnífic dia. Tots ells, d'una manera o d'una altra, varen col·laborar en el conjunt de les tasques.

Finalment arriben les claus, (en total havíem perdut ben bé una hora). Un cop repartides les eines, ara sí, seguim pujant cap a Colomina. Passem pel refugi i després de passar un petit coll, baixem a l'estany Frescau, indret on es troba el primer dels barracots.

5 I 6 DE JULIOL DEL 2003

Les seves dimensions originals devien correspondre a un quadrat d'uns tres per tres metres. Estaven molt ben treballades, amb absència casi total de ciment o altres materials de lligam, tret d'alguna petita resta d'arrebossat a les parets interiors. A les cantonades s'accentua la sensació d'una obra feta. Els carreus son acuradament tallats i sobreposats, creant una columna amb una certa estètica

Iniciem tot seguit l'enderroc. Uns amb les parpelines i els altres amb els malls, poc a poc les restes de les parets van plegant-se i fent pila al terra. Altres, carreguen o desplacen les pedres per deixar entre elles uns petits espais per facilitar l'oxigenació del terreny i afavorir la vida vegetal. Quan ja no quedava, literalment, pedra sobre pedra, ens desplace a l'altre barracot.

És de dimensions semblants a l'anterior, però hi resten menys panys d'obra. Amb poca estona aconseguim que també aquest esdevingui una petita tartera.

Pels voltants, sobre d'alguna llosa de considerables dimensions, s'hi poden veure uns punts d'ancoratge, com un suport d'alguna instal·lació àrea. Una mena de torre per vagonetes. Desmuntem, amb no pocs esforços, algun cargol gegant que lliga el conjunt. Però tot veien l'hora que és i el temps que cal emprar per retornar a Sallente, iniciem el retorn.

Els pocs núvols poc a poc han anat canviant. De blau fosc a blau pàl·lid, per passar tot seguit al gris matisat. Un xic després ja son gris fosc amb taques quasi negres i poc abans d'arribar a l'estany Gento ja cauen les primeres gotes. Aquí queden dipositades les ferralles, cables i aïllants, que s'han tret dels pals, a l'espera de ser baixats amb el telefèric. La mida de les gotes així com la freqüència, va anar augmentant considerablement fins a convertir-se en una cortina d'aigua.

A baix, a Sallente, ens esperaven l'Alcalde Sr. Josep Maria Dalmau, la Regidora de Cultura, Sra. Anna Maria Gigó i el Regidor de Turisme Sr. Joan Boneta i tota la resta de voluntaris per compartir taula i comentar les incidències.

A l'hora dels parlaments vaig voler destacar la nul·la implicació d'Endesa Generación en aquesta acció i demanant un canvi en aquest posicionament, doncs si no és així serà impossible la continuïtat de M.W. de Catalunya en aquesta campanya.

Per poder desenvolupar activament aquesta acció, hem comptat amb la participació del personal del Parc Nacional d'Aiguestortes i Estany de Sant Maurici i l'Ajuntament de La Torre de Capdella. Han col·laborat el Departament de Medi Ambient i el de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya, així com la Fundació Territori i Paisatge. Hem tingut el suport de la FOCIR, l'INCAVOL i la FEEC, així com el vist i plau d'Endesa Generación

Emili Tomàs

Ascensió al Pic de Saburó 2.906

Dissabte, uns pocs avançats al grup amb ganes de començar a escalfar cames, vem partir a 2/4 de 8 de la presa de Sallente. Al final l'elecció fou pujar al pic de Saburó, l'ascensió serví per constatar que realment hi ha molta feina per fer a la capçalera de la vall Fosca. Les restes de les obres però també d'altres aspectes més difícilment afrontables des del voluntariat: les preses dels estanys, el desafortunat i enorme edifici d'estany Gento, el propi telefèric, i sobretot la desoladora imatge de l'estany petit de Saburó que el vem veure una trentena de metres per sota del seu nivell natural... Dalt del Saburó ,però, la imatge dels cims ens ofereix un contrapunt de placidesa visual. El Mainera fent competència directa al Peguera com a pic més suggerent, el Monastero, el pic dels Vidals.... També veiem la vall de Filià on no s'observa que hagi començat cap obra -fet que ens confirmarà posteriorment gent de la vall- i als nostres peus les conques lacustres de la vall de Peguera i de la Colomina. Baixant contemplem la cresta de l'avió amb unes congestes que aquest any ho tindran difícil per arribar a finals d'estiu. Els núvols han anat creixent però no arriben a descarregar. A mitja tarda ens trobarem amb tota la colla al refugi-alberg de La Fonera.

La retirada dels pals elèctrics

Un grup ens centrarem en aterrar uns pals elèctrics, encara drets però ja sense cap tipus d'utilitat. Un total de 10 pals en el sector comprès entre els estanys Gento i el de Tort es van tirar a terra. La filada travessava la muntanya denominada Parada de Jou. Queden dempeus alguns pals a l'alçada de l'estany Tort, tot enfilat-se cap els de Mariolo i Cubieso.

Per a tal tasca comptarem amb la decisiva aportació del grup de manteniment del Parc Nacional d'Aiguestortes, i la motoserra que traginaren. Primer es procedia a treure els rocs que donaven consistència a la base del tronc, posteriorment es serrava i tirava a terra, des d'on es retiraven els aïllants de ceràmica, finalment es tornava a serrar el pal i els trossos resultants s'escampaven vessant avall. Les pedres sustretes al principi es tornaven a dipositar al forat generat. L'operació es va anar repetint successivament seguint el rastre dels pals, fins que la panxa començava a indicar que s'acostava l'hora de prestar-li una mica d'atenció. El fi de les feines coincidí amb la presència ja amenaçadora d'uns núvols que havien anat creixent des de primera hora del matí. A mig descens arribà la tempesta. Alguns van arribar a temps al cotxe després d'establir varis rècords personals de descens però d'altres no tant afortunats la van poder tastar de ple.

Amb alguns components encara regalimant i un retard acumulat crispador per l'estómac, fem el dinar de germanor al restaurant de la presa de Sallente. Després dels parlaments el café, la tertulia i els pensaments que ja es fixen en l'actuació de l'any vinent. Ben mentalitzats de la feina que hi ha, però també rumiant en altres problemes que molt aprop d'on som suposen una amenaça per l'alta muntanya: el projecte de minicentral a la vall de Rus o el macroprojecte hotelier –també anomenat d'esquí- de les valls Fosca i de Filià

Santi Pocino i Serra

Fotos Santi Pocino

L'ALLAU DE LES FONTS (ARINSAL, ANDORRA) DEL 8 DE FEBRER DE 1996. APROXIMACIÓ DES DE LA CLIMATOLOGIA*

* **Esteban Vea, P.**

Grup de Climatologia, Universitat de Barcelona.
Parc Científic de Barcelona. Baldiri Reixac 4-6, 08028,
Barcelona, Catalunya. 934034525 / Fax 934034526.
gc@pcb.ub.es

Introducció

Les allaus (masses de neu que es desprenen per un vessant per trencament de l'equilibri de forces del mantell nival) són un dels riscos naturals que més incideixen en l'actualitat sobre les infraestructures i la població que freqüenta l'alta muntanya. Antigament, les zones d'alta muntanya eren utilitzades tan sols en època estival, ja que a l'hivern representaven un perill tant per a les persones com pel bestiar. En les últimes dècades, amb l'increment de la indústria turística (especialment en les estacions d'esquí i l'increment de la pràctica d'esports de muntanya) es freqüenten zones que antigament estaven destinades a usos únicament estivals, fent que tant infraestructures com persones puguin estar exposades al fenomen de les allaus. Els Pirineus, serralada amb una temporada hivernal d'entre cinc i sis mesos (desembre a abril principalment), no queden exempts dels allaus de neu durant aquest període.

Arinsal 8 de Febrer de 1996

Un dels casos més evidents de l'existència d'allaus a la nostra serralada, i que poden presentar gran magnitud, fou el que es produí el dia 8 de febrer de 1996 a les 19 hores, a la Coma de les Fonts, i que afectà el nucli urbà d'Arinsal, a Andorra. No hi hagué pèrdues humanes gràcies a l'evacuació que es dugué a terme amb anterioritat, però sí que hi hagué importants destrosses materials. Segons J.F. Meffre (2000), vuit dels onze edificis evacuats foren afectats per l'allau; la neu travessà alguns edificis, expulsant mobles, brossa, ...etc. L'allau passà també per sobre del terrat de dos edificis que tenen els sostres dissenyats com a galeries paraallaus, els quals protegiren eficaçment l'interior de les construccions. Els efectes de l'allau eren visibles 1 km més avall del sector afectat directament, i 200 metres amunt al vessant oposat a aquesta zona d'allaus.

L'estudi de l'allau d'Arinsal des de la climatologia.

Des del Grup de Climatologia, (Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional, Universitat de Barcelona) i el CRECIT (Centre de Recerca en Ciències de la Terra, Institut d'Estudis Andorrans) s'ha dut a terme l'anàlisi de la situació meteorològica que va propiciar aquesta allau de grans dimensions. El treball amb les observacions meteorològiques de les estacions d'esquí andorranes, l'anàlisi dels corresponents mapes del temps a diferents nivells de l'atmosfera, com també, l'estudi dels perfils de neu realitzats abans i després de l'allau (observacions de l'estat del mantell nival), han permès caracteritzar alguns aspectes que poden ser útils per aprofundir en el coneixement de la gènesi d'aquests fenòmens extrems.

Es van identificar tres períodes a analitzar, entre el dia 22/1/1996 i el 8/2/1996. Així, es considerà un episodi previ de neu (22/1-28/1/1996) on una situació de vents d'entre el sud-oest i el sud-est deixaren importants nevades, de caràcter humit, sobre els Pirineus, provocant el desencadenament de diferents allaus de magnitud destacable, com un important increment del cabal d'alguns rius del vessant sud de la serralada. A continuació, entre el 29/1/1996 i el 4/2/1996, una situació de depressió centrada poc definida sobre la nostra zona, i la presència d'una massa d'aire relativament càlida, afavorí un llarg període de 8 dies on es produí una constant alternança de gel/desgel de la superfície del mantell de neu, afavorint la formació d'una gruixuda crosta de gel, posterior superfície de lliscament de l'allau del dia 8. Hem de pensar que aquesta crosta es formà a un metre i deu centímetres de terra (al sector de sortida de l'allau, a uns 2500 metres) fruit de la important nevada dels dies anteriors. Finalment, entre el dia 5/2/1996 i el 8/2/1996, ens irromp la circulació de depressions profundes al nord dels Pirineus, que aporten gran inestabilitat i fluxos humits atlàntics, element bàsic per la formació de neu, junt amb l'aire fred que, un

Foto Mercè Gili

31 gener 2003. Allau a Vaqueira...un nou avis dels perills que pot comportar l'edificació abusiva i sense miraments

Anticicló situat a Escandinàvia, bombeja cap al nostre sector. És la combinació perfecte: Depressions profundes (vent fort i inestabilitat), component atlàntica del vent (aportació d'humitat), i presència de l'anticicló escandinau (aire fred provenint de Sibèria), amb les conseqüents nevades que comportaren quantitats en 24 hores poc vistes a les nostres muntanyes. Així, a l'estació d'Arinsal, s'acumularen 95 cm de neu nova en aquest període (més de 30 cm/24hrs es considera un llindar d'inici de risc d'allaus de neu natural).

Conclusions de la recerca

L'anàlisi a fons de totes les dades disponibles, ens portaren a les següents conclusions:

- La presència de neu relacionada amb l'episodi del 23 de gener, i la seva posterior transformació a causa de l'alternança tèrmica entre el dia i la nit, generant un procés de gel/desgel, fou un factor important per preparar un nivell de lliscament, molt evident al perfil nivològic posterior a l'allau, favorable al desencadenament de l'allau.

- Un gruix important de neu, acompanyat de temperatures fredes, no permet una bona estabilització del mantell nival de forma ràpida, fet que es donà durant el darrer període de l'episodi que tractem.

- La neu recent actua com a sobrecàrrega important quan supera els 30 cm en 24 hrs (McClung, D; Schaerer, P. ; 1993). Aquesta condició queda superada, llargament, en el nostre cas, durant els dies immediatament anteriors a l'allau.

- Com a factor més important, el vent de caràcter fort i favorable a l'acumulació de neu a la pala a sotavent (el sector de sortida de l'allau té una orientació sud-est), sedimentà importants quantitats de neu que agreugen notablement l'estabilitat del mantell (formació de plaques i augment del gruix i pes de la neu).

- S'ha pogut establir una clara relació entre les característiques generals de superposició de les capes del mantell nival analitzat posteriorment a l'allau i l'evolució prèvia d'algunes variables meteorològiques. En concret s'han observat correspondències entre la interpretació nivològica dels diferents nivells de la neu al perfil del dia 10/2/96 (neu corresponent a l'episodi previ, nivell de crosta per causes tèrmiques, neu nova per precipitació i canvis en la duresa dels grans per efecte del vent), amb la successió en el comportament de les variables meteorològiques (temperatura màxima i mínima diària, precipitació de neu en 24 hrs., vent a nivell de crestes) al llarg del període d'estudi.

- Es torna a demostrar que, variables meteorològiques com la temperatura en superfície al nivell de capçalera, la precipitació en forma de neu de caràcter fred, inestabilitat, i especialment, el vent en superfície (nivell de crestes) són factors a tenir molt en compte en l'hora de predir les allaus

- Una allau de proporcions considerables s'hauria desencadenat amb tota probabilitat només amb la important aportació de neu nova i el transport de neu pel vent que es donà entre el 5 i el 8 de febrer.

- També és d'interès veure la importància de l'efecte de trampolí del relleu per facilitar el creixement de núvols de gran desenvolupament vertical (cúmul i cumulonimbus) i els corresponents ruixats de neu de caràcter abundant, sense la necessitat de tenir grans embossaments d'aire fred als nivells mitjos de la troposfera.

Foto Mercè Gili

L'allau de l'hivern passat a Vaqueira

Consideracions finals

Amb aquest episodi d'Arinsal, s'ha demostrat que allaus de grans dimensions es poden donar als Pirineus, i que poden afectar a sectors que poques vegades reben els efectes d'aquest fenomen geomorfològic. Tenir en compte que, la poca freqüència d'un fenomen extrem no ens dona dret a no considerar-lo per a l'ordenació del territori, ens ha de permetre avançar en la responsabilitat a l'hora de prendre certes iniciatives, siguin públiques o privades.

Si voleu més informació sobre les allaus, i veure fotografies sobre l'allau de les Fonts, us recomanem consultar la pàgina del Centre de Recerca en Ciències de la Terra d'Andorra (CRECIT). També hi trobareu l'article "La predictibilitat de les allaus des de la climatologia: L'allau de les Fonts (Arinsal, Andorra) del 8 de febrer de 1996", publicat a la revista Horitzó d'aquest centre, i que és una versió més extensa del que s'ha presentat aquí.

Aquest treball queda emmarcat en la tesi doctoral que l'autor està duent a terme i que intenta relacionar els patrons típics de circulació atmosfèrica (o mapes del temps habituals) amb canvis en l'estabilitat del mantell nival

AFGANISTAN: ALPINISME "PREVENTIU"

Malang i Afiat Khan, els dos camàlics que ens acompanyen, han fet dos intents fallits per travessar el cabalós torrent. En quatre o cinc hores hauríem pogut arribar a Qazy Deh però haurem d'esperar a demà a primera hora, quan encara el fred de les alçades evita l'intens desglaç, per travessar el riu sense perill.

Miro amb recança el fons de la vall, uns magnífics prats allà on el torrent que ens barra el pas s'ajunta amb les aigües provinents de la gran gelera del Noshaq. En aquesta part el riu no deu portar tanta força, però allà les mines que havien d'evitar l'entrada dels talibans des del Pakistan, fan impossible la nostra sortida -ja de retorn des del camp base- amb comoditat i rapidesa.

Els salzes es belluguen amb el ventjol de la tarda. El brogit eixordador del riu Mandaras s'ha fet company inseparable del paisatge que l'envolta i quasi passa desapercebut. No m'impedeix d'endormiscarme malgrat ser només les dues de la tarda...

9 de juliol de 2003, el caos regna a l'aeroport de Kabul on hem aterrat fa una mitja hora. L'expedició organitzada per Mountain Wilderness Internacional "Oxus, Mountains for peace" finalment es posa en marxa!

Des de l'inici dels anys seixanta molts alpinistes van transitar la ruta que des de Kabul condueix a l'Hindu Kush. Amb l'arribada de la invasió soviètica del 1979 aquesta fantàstica regió, habitada per uns pobladors hospitalaris i envoltats d'unes magnífiques muntanyes, quedà de nou isolada lluny dels circuits turístics.

Oxus és el nom grec del gran riu Amu Darya, que neix al Pamir, fronterer amb el Tadjikistan i que recorre bona part de l'Àsia central. Oxus és, també, el nom triat per Carlo Alberto Pinelli -cap d'aquesta missió- per a aquesta empresa alpinística la finalitat de la qual és reobrir les fronteres de l'Afganistan per enviar un clar missatge de pau i normalitat al col·lectiu alpinístic i per tractar d'acabar amb l'aïllament i la misèria que els habitants d'aquestes valls han sofert durant els darrers trenta anys.

Volem des de Kabul amb destí Faizabad, capital de la província de Badakhchan. La petita avioneta de 10 places, una King Air 200, ens deixa al mig del no res: un petit aeroport, les dependències del qual mostren un estat ruïnós: les portes de fusta pengen de les xarres, els vidres de les finestres s'escampen esmicolats per terra ... la feble pluja que ens ha donat la benvinguda sembla accentuar la desolació de l'indret.

Dos dies després, arribem a Ishkashim, un petit poblet situat a gairebé 2.700 metres d'alçada. Abans hem hagut de fer nit a Baharak, a només uns 80 km de Faizabad. El viatge ha durat unes quatre hores en vehicle tot terreny. A mida que ens allunyem de la capital l'estat de les pistes és més precari. Tant que el recorregut de Baharak a Ishkashim, d'uns 120 km, ens ha tingut més de sis hores empassant-nos pols a dojo dins la furgoneta 4x4. Afortunadament els paisatges imponents i els grans espais verges amenitzen el viatge. Al llarg de tot el dia ens han acompanyat també els camps de blat i les plantacions d'opi: les roselles blanques i violàcies es troben en plena floració. Els esquelets dels tancs de combat soviètics, abandonats en la seva retirada, es rovellen sota l'intens sol de l'Afganistan o serveixen pels jocs dels més menuts.

La nostra caravana va escortada per un militar, i un delegat del Ministeri d'Aviació Civil i Turisme. Ells ens han de facilitar el pas pels molts *check points* que trobem al nostre camí i, alhora, protegir-nos del bandidatge que regna a les províncies més allunyades. Aquestes zones del nord no van estar mai sota el control dels talibans; els Tadjiks de l'Aliança del Nord, liderats pel comandant Massud van tenir aquesta extensa zona sota el seu control.

Després de tres dies d'espera a Ishkashim, organitzant els més de 3.000 kg d'equipatge i aliments, finalment ens posem en camí cap al darrer poblet, Qazy Deh. Fins aquí arriba la pista que segueix el curs del riu Amu Darya. Al marge oposat observem una carretera perfectament asfaltada, fins i tot els pals de la línia elèctrica, però allò és ja el Tadjikistan ...

Són les 10 del matí i els setze membres de l'expedició acompanyants per 135 portadors ens internem per la vall que s'obre cap al sud, just al davant d'aquesta petita vila. Una llarga caravana que ens evoca èpoques passades a l'estil més clàssic. Les dones del poble - aquí sense burka ja que són de confessió ismaelita, més laxa en aquest aspecte- observen la nostra partida i la dels seus homes.

Tres dies de fatigosa aproximació ens condueixen fins al Camp Base que queda instal·lat a 4.500 m. d'alçada. Abans hem hagut de superar la part més "incòmoda" de l'aproximació: un doble camp de mines ens barra el pas i ens obliga a evitar el fons de vall havent de transitar per forts pendents on grans blocs inestables i esquistos fracturats alenteixen el ritme i obliguen a sovintejar les aturades. El comandant Gholam Sakhi ens condueix per aquests indrets amb pas decidit. Ell mateix, ajudat per uns vint homes, va sembrar 640 mines segons ens explica.

El Camp Base (4.550 m.) es troba en un paratge superb, sobre una de les morrenes laterals de la gran gelera que es despenja de les parets del Noshaq.

Des del Camp 1, situat sota una gran esquerdada a 5.300 m, es comença a apreciar la veritable magnitud d'aquesta muntanya. Al cap de tres dies ja tenim instal·lat també el Camp 2 uns 800 m per sobre de l'anterior.

Malgrat que les condicions meteorològiques són bones, les canviants condicions de la neu i el fort vent que bufa en alçada durant el dia obliguen a modificar el ritme dels successius atacs dels grups que formen l'expedició. També les disenteries i gastroenteritis imposen l'obligat descans per recuperar les forces necessàries per afrontar un cim de gairebé 7500 m.

Finalment, en un atac en solitari l'Italià Fausto de Stefani, supera la franja rocallosa cap als 6700 m. Allà troba les velles cordes fixes de les darreres expedicions, vivaqueja a 7000 m. i el 27 de juliol assolix el cim del Noshaq (7.492 m.). Una setmana més tard, el 2 d'agost, un altre petit grup format per Irena (Eslovènia), Marco (Itàlia) i François (França) després de pernoctar al Camp 3 (7.050 m.) aconsegueix també fer cim.

L'expedició ha coronat el punt culminant de l'Afganistan i la missió "OXUS, Muntanyes per la Pau" ha assolit el seu principal objectiu que va molt més enllà del que és simplement l'empresa alpinística: mostrar al món que és possible reobrir les portes de l'Afganistan a un alpinisme que vol ser missatge de pau i desenvolupament.

Al cim del Noshaq oneja a partir d'ara, al costat de la bandera afganesa, la senyera de la pau, tot un símbol d'esperança envers el futur.

Lambert Colás

Soci i representant de Mountain Wilderness de Catalunya a l'Expedició internacional "Oxus, Muntanyes per la Pau"

EXPEDICIÓ FEMENINA CATALANA A L'EVEREST

Des de la Unió Excursionista de Catalunya de Barcelona i amb el recolzament de Mountain Wilderness de Catalunya, tres alpinistes catalanes (Maite Hernández, Sílvia Ferrandis i Núria Balagué) estem preparant amb il·lusió per a la propera primavera del 2004,

una expedició femenina per assolir l'Everest per la seva cara nord.

Des que va ser mesurada i batejada per Sir George Everest, trepitjar aquest cim s'ha convertit en el somni de qualsevol alpinista. Actualment amb la millora de les infraestructures i dels mitjans tècnics, s'ha creat la falsa idea que trepitjar el cim de l'Everest és relativament assequible i que assolir-lo depèn només de tenir diners i d'un bon guia que t'hi condueixi. El tràgic final de diferents expedicions comercials l'any 1996 i el descobriment de l'èpica història de l'expedició d'Irvine i Mallory l'any 1924, han fet ressorgir altre cop el mite de l'Everest, de la dificultat i l'esforç que suposa assolir el seu cim i de la gesta que significa trepitjar el sostre del món.

Enguany, arrel de la celebració del seu cinquantenari, hem pogut reviure gran part de la història d'aquesta muntanya. Una data significativa és que de les 1600 ascensions que s'han dut a terme des del 1975 per 1200 persones, només ho han fet 75 dones. La primera d'elles va ser Junco Tabei el 16 de maig del 1975.

La idea d'aquest projecte va sorgir després de l'expedició "Dones al Shisha" on assolirem, la tardor del 2001, el cim del Shisha Pagma, (8.013m). Aquesta expedició es va caracteritzar per ser la primera íntegrament femenina, és a dir, que a part de les nou alpinistes catalanes, l'equip de suport al camp base (la sirdar, la cuinera i l'ajudant de cuina) i les dues portadores d'alçada també eren dones. Això no només va ser una novetat per a nosaltres que estàvem acostumades a anar a expedicions mixtes i on l'equip de suport sempre eren homes, sino també per a les nostres sherpes que era la primera vegada que formaven part d'una expedició d'aquestes característiques. Ja que era una expedició femenina volíem contractar també dones per obrir-los oportunitats en aquests camps i contribuir al seu currículum. D'aquesta expedició, l'editorial National Geographic ha publicat "Les dones del Shisha" on Silvia Ferrandis narra les vivències i anècdotes viscudes a la muntanya. Als nostres ulls aquesta expedició va ser un èxit, no només per haver pogut assolir el cim, que com ja se sap depèn en gran part de la sort, sino pel fet d'haver intensificat els vincles d'amistat que ens unien. Com és ben sabut la convivència en les expedicions pot ser un dels punts més problemàtics pel fet que les

experiències que s'hi viuen són en molts casos extremes (l'esgotament físic, el fred, haver de compartir menjar i aigua sovint escasos, l'aclimatació, etc...). És molt important la cohesió del grup i la interiorització de l'objectiu.

Ara ens plantejem un repte major; la primera cordada femenina del nostre país al cim de l'Everest per la seva cara nord. La ruta a seguir és la normal d'aquesta cara, el coll nord, l'aresta nord i aresta nord-est i l'època escollida el pre-monso. El que si que varia és el nombre de persones ja que s'ha reduït molt per tal de fer una expedició més lleugera i alpina. També hi ha condicionat molt la dificultat que suposa aconseguir una esponsorització elevada. En aquest moment encara ens manca cobrir una tercera part del pressupost, fet que esperem poder tenir resolt ben aviat.

En la mesura que ens sigui possible en el temps del que disposem quan baixem del Camp Base, voldríem poder fer un seguiment del tractament dels residus que generen les expedicions. Partint de la premissa que s'aboquen incontroladament tots els residus que es baixen del camp base en el primer nucli poblat, voldríem documentar-nos de les possibilitats que ofereixen les ciutats més grans (Katmandú, Lhasa...) de poder reciclar o tractar de forma més adequada aquestes deixalles. En l'Expedició de neteja "Wilderness Annapurna '99" gràcies al finançament del que disposàvem es varen poder retornar totes les deixalles no orgàniques a Barcelona pel seu reciclatge. Malauradament, això poques vegades és possible i per tant l'única via que ens queda és verificar i documentar les alternatives. Comptem amb l'assessorament i suport de Mountain Wilderness per dur a terme aquesta tasca.

Núria Balagué

Forum
BARCELONA
2004

ENTITAT
ADHERIDA

Estem preparant els actes que organitzarem dins del Fòrum 2004. Ja hem signat el conveni de vinculació a l'acte associat:

Visita i acció participativa a una mostra d'insostenibilitat a l'alta muntanya a realitzar el 3 i 4 de juliol a la Vall Fosca, entre els estanys Gento, Tort, Colomina, Mar i Frescau, coincidint amb la segona acció de recuperació d'espais naturals.

Estem treballant també en els temes que presentarem i dels que us informarem més endavant.

PEL LLIURE I RESPONSABLE ACCÉS A LA MUNTANYA AL PARC NACIONAL D'AIGÜESTORTES

Els esdeveniments van voler fer coincidir el cap de setmana del 5 i 6 de juliol l'acció de Mountain Wilderness a la Vall Fosca. amb aquesta jornada de protesta en que la FEEC va convocar a tots els excursionistes a una trobada reivindicativa al Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici per a defensar l'accés lliure, respectuós i responsable a la muntanya i fer valer la tradició històrica de l'excursionisme. Donada la coincidència en les reivindicacions; i unint-nos en el malestar que ha generat la normativa, reproduïm el manifest llegit aquell cap de setmana a Boi.

En el DOGC (Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya) del passat dia 19 de febrer es va publicar el Decret 39/2003 pel qual s'aprova el Pla rector d'ús i gestió del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici (PRUG).

Si bé en la normativa aprovada es manifesta que s'ha de prestar una especial atenció a "l'excursionisme practicat tradicionalment en el parc i respectuós amb el valor ecològic", en cap punt trobem que els muntanyencs tinguem cap avantatge o facilitat per practicar el nostre esport ni tant sols que ens diferencii dels visitants ocasionals o turistes.

Més aviat es posen dificultats a les nostres activitats. L'exemple més greu és la prohibició total de pernactar al parc fora dels refugis. La pràctica del "bivac" permesa amb lògiques condicions a tots els parcs de l'Estat Espanyol i de tota Europa està totalment prohibida.

El mes de juny de l'any passat, la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya va presentar oficialment nombroses al·legacions al projecte, entenent que la proposta presentada a informació pública perjudicava seriosament els interessos del col·lectiu que aquesta Federació representa, proposant la revisió i modificació d'alguns punts i fins l'últim moment va insistir per tal que fossin admeses.

A la reunió del Patronat per aprovar la normativa, abans que el Decret fos definitivament aprovat pel Govern de la Generalitat, no es van acceptar cap de les nostres propostes.

Això sí, en la mateixa reunió es va donar llum verda a la possible ampliació de les estacions d'esquí. Activitat que, com tothom sap, és molt menys agressiva pel medi natural que dormir al ras o amb una petita tenda.

Per tot això, la FEEC reivindica:

Davant de la pressió que pateix el món excursionista amb la proliferació de normes que dificulten les tradicionals activitats a la muntanya i que en molts casos s'han fet sense consultar el col·lectiu excursionista i sense tenir en compte la nostra llarga tradició en la defensa i divulgació del medi natural, els muntanyencs reunits en el Parc Nacional d'Aigüestortes i Llac de Sant Maurici, d'acord amb els criteris que van impulsar la "Declaració del Tiro" per part de la Unió Internacional d'Associacions d'Alpinisme (UIAA) i el manifest elaborat per tots els estaments que representen el col·lectiu muntanyenc de l'estat espanyol i fet públic amb motiu de l'Any Internacional de les Muntanyes, volem manifestar:

MANIFEST PEL LLIURE I RESPONSABLE ACCÉS A LA MUNTANYA

Davant de la pressió que pateix el món excursionista amb la proliferació de normes que dificulten les tradicionals activitats a la muntanya i que en molts casos s'han fet sense consultar el col·lectiu excursionista i sense tenir en compte la nostra llarga tradició en la defensa i divulgació del medi natural, els muntanyencs reunits en el Parc Nacional d'Aigüestortes i Llac de Sant Maurici, d'acord amb els criteris que van impulsar la "Declaració del Tiro" per part de la Unió Internacional d'Associacions d'Alpinisme (UIAA) i el manifest elaborat per tots els estaments que representen el col·lectiu muntanyenc de l'estat espanyol i fet públic amb motiu de l'Any Internacional de les Muntanyes, volem manifestar:

- Que en totes les actuacions i normatives que es portin a terme relacionades amb les activitats en el medi natural, es tingui en compte la opinió dels muntanyencs expressada a través de les institucions que representen el nostre col·lectiu.

- Que la pràctica excursionista en totes les seves manifestacions tingui la consideració d'activitat tradicionalment realitzada en el medi natural i que aquesta consideració estigui recollida a les normatives de forma concreta i no tan sols a les declaracions d'intencions.

- Que a les regulacions dels espais naturals es diferencii clarament els visitants ocasionals amb caràcter turístic, dels muntanyencs que practiquem els nostres esports d'una manera habitual i responsable amb el medi, i per tant s'han de tenir en compte les nostres necessitats específiques.

- Que l'ús responsable permet conservar el nostre valuós patrimoni natural i cultural, convençuts que l'activitat esportiva és compatible amb la conservació del medi natural i més concretament amb els declarats com a Espais Naturals Protegits.

- Que les actuacions que pretenen protegir el medi natural han d'estar basades en les regulacions consensuades i no pas en les prohibicions que no sempre estan avalades per una base científica, i per tant reclamem: el nostre dret a l'accés lliure i responsable al medi natural, practicar els nostres esports en les condicions de seguretat adients i no patir més limitacions que les estrictament justificades.

- Que és imprescindible que les normatives dels diferents espais naturals segueixin, en els aspectes fonamentals, uns criteris homogenis que afavoreixin el seu coneixement per part de tots els usuaris i de manera especial del col·lectiu muntanyenc.

Avalats per la nostra pròpia història, els excursionistes desitgem col·laborar activament en les polítiques de conservació i desenvolupament del medi natural, així com en els òrgans de participació i de gestió dels mateixos i en els processos d'elaboració de les seves normatives específiques.

Informació relacionada:

Trobada reivindicativa pel lliure i responsable accés a la muntanya al Parc Nacional d'Aigüestortes (25/06/03)

Normativa Bivac (document Word)

Aprovat el PRUG d'Aigüestortes (7/03/03)

La FEEC presenta al·legacions al projecte de Pla Rector d'Ús i Gestió del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici (26/06/02)

Aquest manifest va ser llegit per en Josep Sicart i Tauler, coordinador internacional de Mountain Wilderness que va assistir a l'acte en representació de MWC

Foto Emili Tomás

CARTES / COMENTARIS / BÚSTIA

A la fi venç la natura!

Divendres 31 de Gener una allau sepultava una part del complex de xalets de luxe "La Pleta de Baqueira". Aquesta urbanització, paradigma de la destrucció del paisatge fruit del boom urbanístic (que en aquest cas no s'ha aturat, ni molt menys) i la d'el Nin de Beret (on tenen la seva residència d'esbarjo i reunions informals gent tan il·lustre com en Juan Carles de Borbó i família, i en Josep Mª Aznar) es troben en llocs on la memòria popular recorda allaus cíclics.

Les pistes d'esquí no són rendibles per si mateixes. El negoci rau en tot allò que mouen al seu voltant. El sector més important d'entre aquests és l'immobiliari. Això porta a que, allà on hi ha pistes d'esquí i, embolcallant-se en la bandera del creixement econòmic, es permeti la construcció salvatge i sense miraments de la qual era Vall d'Aran i Andorra són dos exemples claríssims. I aquestes són precisament les dos zones que aquest hivern han hagut d'evacuar urbanitzacions senceres davant el risc que quedessin sepultades.

La construcció, doncs, no respecta ni les zones de perill d'allaus, un fenomen que causa milers de morts al món al final de l'any. No té en compte el saber de la gent que habita el país, ni l'opinió dels experts (els informes de geòlegs i geògrafs no són vinculants). No s'hauria de poder construir en zona de perill d'allaus com no es pot construir en les lleres de rius.

La solució, apunten alguns, passa per executar obres de defensa. Construccions per a defensar les construccions. Aquestes obres són, normalment, grans murs de formigó que s'haurien de situar per sobre dels edificis que es pretenen protegir. Amés aquestes obres no donen garantia absoluta quan l'allau és d'una magnitud important. Passejant per la capçalera de la Garona, precisament el que no s'hi troba a faltar és cap construcció.

Als amants de la Muntanya lliure ens queda l'esperança d'un canvi de rumb; que els signes que dona portin a una altra manera d'entendre-la i gaudir-la.

Per ara, l'explotació immobiliària salvatge porta anys d'avantatge i està guanyant per golejada a la memòria popular i a la naturalesa de la muntanya, però sembla que aquestes han marcat un gol. Ha començat la remuntada!!

Albert Vidal Jubert

ELS NOSTRES ESTANYS

Envia la teva foto o el text que creguis convenient a Mountain Wilderness de Catalunya, Rambla 41, 1r 1a Barcelona 08001

Estany Buixasse, Vall del Nyiri - Pallars Sobirà.

De tornada del Montroig, en el suau descens per la vall del Nyiri, trobem el relaxat estany Buixasse. El temps sembla aturar-se. Les formes arrodonides, les aigües mansoies, l'ample horitzó... tot convida a una celestial migdiada.

Estanys Forcats, Arinsal - Andorra.

El Gran dels Estanys Forcats, a finals de Juliol conserva encara part de la seva superfície gelada. El matí incipient presagia una nova i dura jornada canicular. Mentrestant en aquest petit anfiteatre on s'arrecera l'estany, un microclima notablement fresquet facilita la progressió ascendent.

BREUS

Rebuig d'Àreu a la construcció d'un refugi a la coma d'Estats
Segons se'ns ha fet saber, en una assemblea de veïns, la majoria del poble d'Àreu ha rebutjat la possibilitat de construir un nou edifici a la coma d'Estats. Com a contrapartida es proposa l'ampliació del refugi de Vallferrera o la construcció d'un de nou a l'alçada del pont de la Molinassa.

Projecte per ampliar l'estació d'Espot Esquí
Mentre als excursionistes se'ns limita la realització de les nostres activitats, ens assabentem d'un projecte de l'estació d'Espot-Esquí per ampliar les seves instal·lacions. El projecte preveu la construcció dins la zona perifèrica del Parc d'una cafeteria a la cota 2300, un pou i una represa a l'estany del Clot de la Bassa per als canons de neu. Aquestes intencions les hem pogut conèixer per l'avis oportú que ha fet IPCENA.

Visita al Parc Nacional d'Aigüestortes

El pasat 27 i 28 de setembre, MW va fer una visita al Parc Nacional d'Aigüestortes per veure les millors realitzades per Endesa Generación a les zones d'Espot, Boi, l'estany de Sant Maurici i zones d'influència.

Reunió de MW a Tarbes

El 23 d'octubre es va fer a Tarbes una reunió amb representants de MW França, l'Associació Nature Comminges i MW Catalunya per tractar de les accions al Pirineu i de la col·laboració mútua en la seva realització.

Exposició de fotografies de la primera acció a la Vall Fosca

Aquesta exposició itinerant, es presentarà al Club Excursionista de Gràcia i posteriorment s'exposarà a l'Ateneu Santjustenc, Unió Excursionista de Catalunya, etc.

FOTO DENÚNCIA

ENVI'ANS UNA FOTO DENÚNCIA I LA PUBLICAREM

Tornem-hi! No és el primer cop que treiem alguna foto de La Masella, però cada estiu ens demanen a crits poder sortir a la secció... Per ser justos, i lamentablement, el que passa a La Masella és extensible a la resta de complexos d'esquí. Ja fa temps que estan embarcats en una cursa folia per veure qui construeix (o destrueix) més: més edificacions, més pistes, més infraestructures, més asfalt, més "serveis" i alhora menys natura, menys arbres, menys silenci, menys muntanya. És la vessant depredadora i poc difosa de les elogiades, mimades i consentides estacions d'esquí.

Han col·laborat en aquest butlletí: Núria Arús, Núria Balagué, Lambert Colàs, Pere Esteban, Mercé Gili, Ramon Izquierdo, Jordi Pi, Santi Pocino, Núria Pocino, Josep Sicart, Emili Tomàs i Albert Vidal.

Totes les vostres propostes, articles, idees, cartes, fotos denúncia, crítiques, informacions, ens les podeu fer arribar a l'adreça de correu normal o electrònic, que trobareu en aquest mateix butlletí.

La quota anual del 2003 és de 18euros (11euros els menors de 26 anys)

El compte corrent on podeu ingressar la quota tots els que no la tingueu domiciliada i les vostres aportacions, és el: 2100-3282-63-2500025588, de "la Caixa"

Mountain Wilderness de Catalunya, no coincideix necessàriament amb els conceptes i posicions dels autors que signen els articles

MOUNTAIN WILDERNESS

Mountain Wilderness Internacional

Coordinador: Josep Sicart i Tauler
Secretariat: Jordi Quera
Passeig de Gràcia, 76
08008 BARCELONA
Tel: (00 34) 934876666
fax: (00 34) 934881461
jquera@uoc.edu

Mountain Wilderness Alemanya

President: Michael Proettel
Hufschlag 51
82266 INNING
Tel: (00 49) 81 52 79 48 66

Mountain Wilderness Anglaterra

Representant: Andrew Taylor
38, Summershades Lane,
Grasscroft OLDHAM Lanc. OL4 4ED
Tel: (00 44) 1 457 87 85 570
Fax: (00 44) 1 457 87 48 94
drat@mns.com
<http://www.bluedome.co.uk>

Mountain Wilderness Castella

President: Inmaculada Garcia
Ctra. de Boadilla del Monte, 21 1º Der.
28024 Madrid
Tel i Fax: (00 34) 91 518 70 72
montmadrid@mad.servicom.es
<http://www.quercus.es/ayllon>

Mountain Wilderness França

President: Olivier Paulin
5, Place Bir Hakeim
3800 GRENOBLE
Tel: (00 33) 476 01 89 08
france@mountainwilderness.org
<http://mountainwilderness.org>

Mountain Wilderness Italia

President: Luigi Casanova
Via del Carroccio, 12
20123 MILANO
Tel: (0039) /2/83755

Mountain Wilderness Pakistan

Representant: Ashraf Aman
fax: (00 92) 51 22 06 557
ISMALABAD

Mountain Wilderness Slovenia

Representant: Viki Groselj
Justinova 8 -
1210 LJUBLJANA
Tel 00 38 6 15 12 12 93

Mountain Wilderness Suïssa

President: Bernhard Batschelet
Secretariat: Reto Soler
Zentralstr. 156
8003 ZÜRICH
Tel: (00 41) 14 61 39 00
mountainwilderness@swissonline.ch

Mountain Wilderness de Catalunya

President: Emili Tomàs
Rambla, 41
08002 Barcelona
Tel: (00 34) 93 412 07 77
fax: (00 34) 93 412 63 53
correu@mountainwildernesscatalunya.org
<http://www.mountainwildernesscatalunya.org>